

El turó de Montgat, un geòtop

La varietat i riquesa dels materials que componen el Turó de Montgat ha estat objecte d'estudi per geòlegs de la història del territori.

■ Monte Chato, així s'anomenava el Turó de Montgat que actualment està considerat per la Generalitat de Catalunya com a geòtop. Un geòtop és un espai d'interès geològic per estudiar l'evolució històrica de la terra.

El turó ha patit molt al llarg de la història. S'hi han trobat restes d'un assentament d'ibers, s'hi va crear una pedrera, es va perforar per fer el primer túnel ferroviari a Espanya, es va dinamitar en una ocasió i s'hi va fundar el centre excursionista de Catalunya.

També s'hi troben materials de diferents èpoques i de composicions variades.

Des dels més antics com les pissarres i els granits, fins a les calcàries, amb argiles, gresos i conglomerats més actuals. Això permet estudiar l'evolució de la formació del terreny.

El turó té un valor històric i geològic immesurable.

El turó de Montgat és un petit puig davant del mar, que es va començar a formar durant l'era del Paleozoic i el Terciari. De poc més de 70 metres d'altitud. La seva superfície arribava arran de mar, abans que l'acció humana en reduís les dimensions. Però no va reduir-ne la seva importància en la formació del poble. "Monte Chato" n'era el nom original. Antigament Montgat era aquell turó i res més. Des que es té constància de la presència de l'home a la zona cap a l'any 3.500 a.C. fins als nostres dies, el turó ha patit transformacions sistemàtiques que malauradament han impedit saber més de la història de l'indret. Segons l'historiador del municipi, Abelard Chimisanas, durant l'època medieval consta que al cim hi havia un castell o una petita fortificació. Aquest fet està documentat en l'època romana amb el nom de Pomontioium Lunarium. Es trobava travessat per la Via Augusta. A principis del s. XI, Radulfus dona el castell de "Monte Katum" al monestir de Sant Cugat. L'any 1715 les tropes de Felip V el van enderrocar, però poc després va ser reconstruït a causa de la inseguretat que

patien els pobles costaners per les incursions pirates. La desaparició de la pirateria i el canvi en les estratègies de la guerra moderna en va motivar l'abandonament. A la primera meitat del segle XIX, la creació de la pedrera, feta per subministrar material per construir la via ferroviària, en va fer-hi desaparèixer qualsevol rastre de l'edificació.

Una de les grans transformacions del turó ha estat la perforació per fer el primer túnel ferroviari d'Espanya amb què s'inauguraria la línia de tren Barcelona-Mataró. Un fet històric que va tenir lloc a Montgat l'any 1848.

Més endavant una de les boques del túnel patiria una explosió; concretament, durant la Guerra Civil. Explica Chimisanas que els republicans fugien dels franquistes i perquè no els enxampessin van dinamitar el túnel, que anys més tard es va reconstruir.

La pedrera, el túnel i la Carretera N-II han estat els fets que han agredit més al Turó de Montgat, però han deixat al descobert el seu valor geològic.

La pedrera es va crear amb la línia Barcelona-Mataró i tenia com a finalitat subministrar materials per a la via ferroviària i el túnel que hi travessa.

Actualment, el turó té una cota de poc més de 40 m i està coronat per un monòlit que commemora el centenari de la fundació del Centre Excursionista de Catalunya l'any 1876. El turó té un valor històric i geològic immesurable, ja que els materials que el componen són de diferents èpoques i

composicions variades.

Algunes d'aquestes roques tenen un valor singular ja que a la zona no se'n troben d'aquestes característiques. Només la muntanya de Montjuïc i algun altre turó aïllat de Santa Coloma de Gramenet o Badalona, són dels pocs testimonis d'aquestes èpoques. La riquesa i varietat de materials oligocens de Montgat ha generat molta informació sobre, per exemple, les condicions hidràuliques, climatològiques i morfològiques de l'àrea de Montgat.

També cal destacar la presència dins del geòtop dels nivells argilosos amb restes fòssils de micromamífers que ha permès datar-los.

Tot i les agressions que ha sofert el turó encara continua sent una privilegiada atalaia des d'on els visitants poden contemplar el Barcelonès i el Maresme.

ABANS

ARA

